

Rammevilkår for Vannbransjen (VA-sektoren)

Scandic Ørnen, Bergen 21.- 22. mars 2017

***Erfaringer fra sammenslåing av Bergen og
omegnskommuner i 1972***

Ivar D Kalland

Hva vil jeg snakke om:

***Noen av mine erfaringer i vannbransjen
i Bergen fra 1971.***

med hovedvekt på
utviklingen på 1970 og -80-tallet

Jeg heter Ivar Kalland

Kortversjon av min CV:

1968 sivilingeniør fra NTH, Bygg/Vann- og avløp

1969 stipendiat NIVA (Norsk inst. for vannforskning)

1971 - 1976 ansatt VIAK AS, VA-avd, i Bergen

Planlegging, Prosjektering for Bergen kommune og andre.

1976 - 2013 ansatt Bergen kommune, VA-sektoren

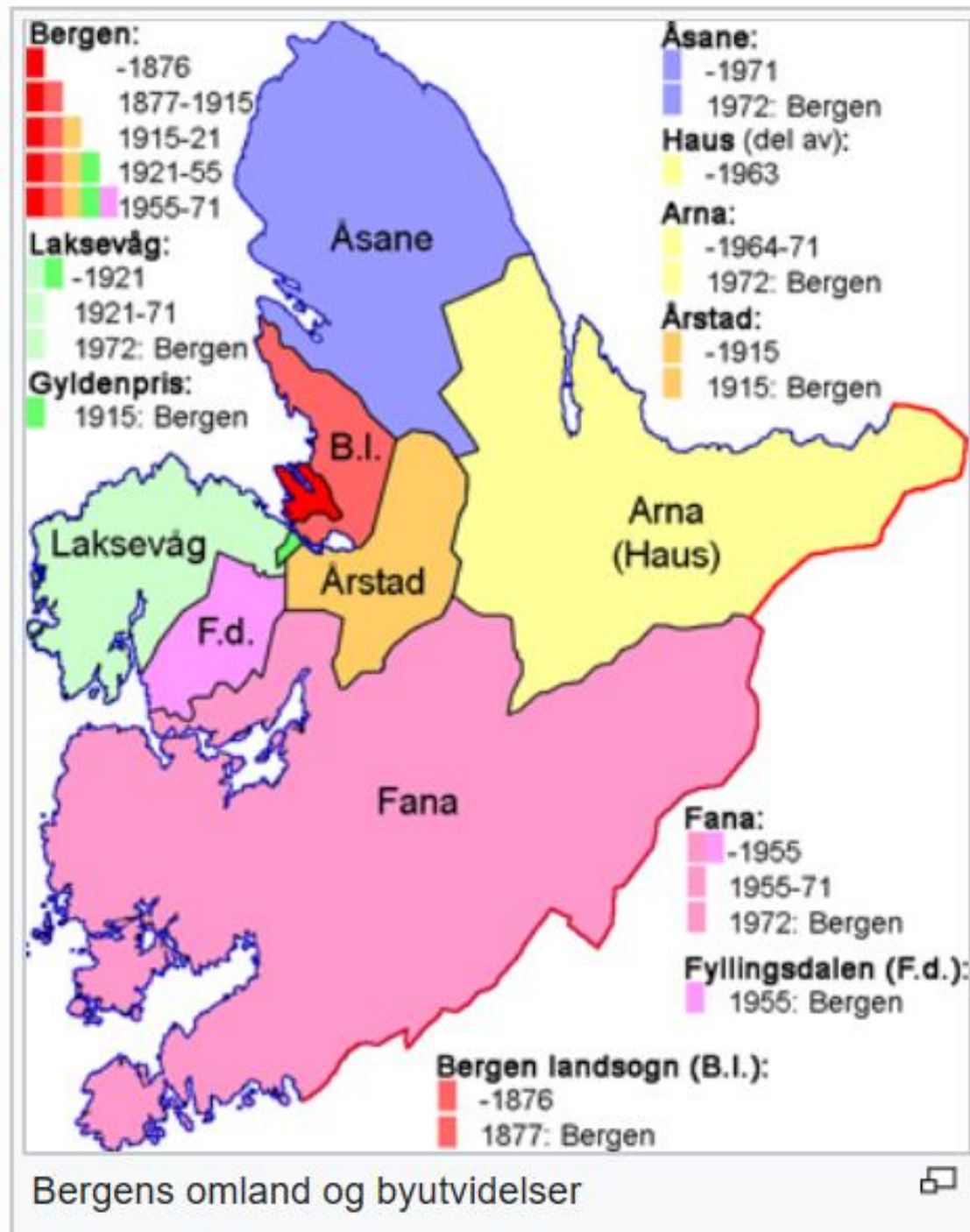
Prosjektering, Planlegging, Drift, Ledelse, Rådgiving

2014 - Rådgiver

I 1972 ble

Bergen,
Fana,
Laksevåg,
Åsane og
Arna

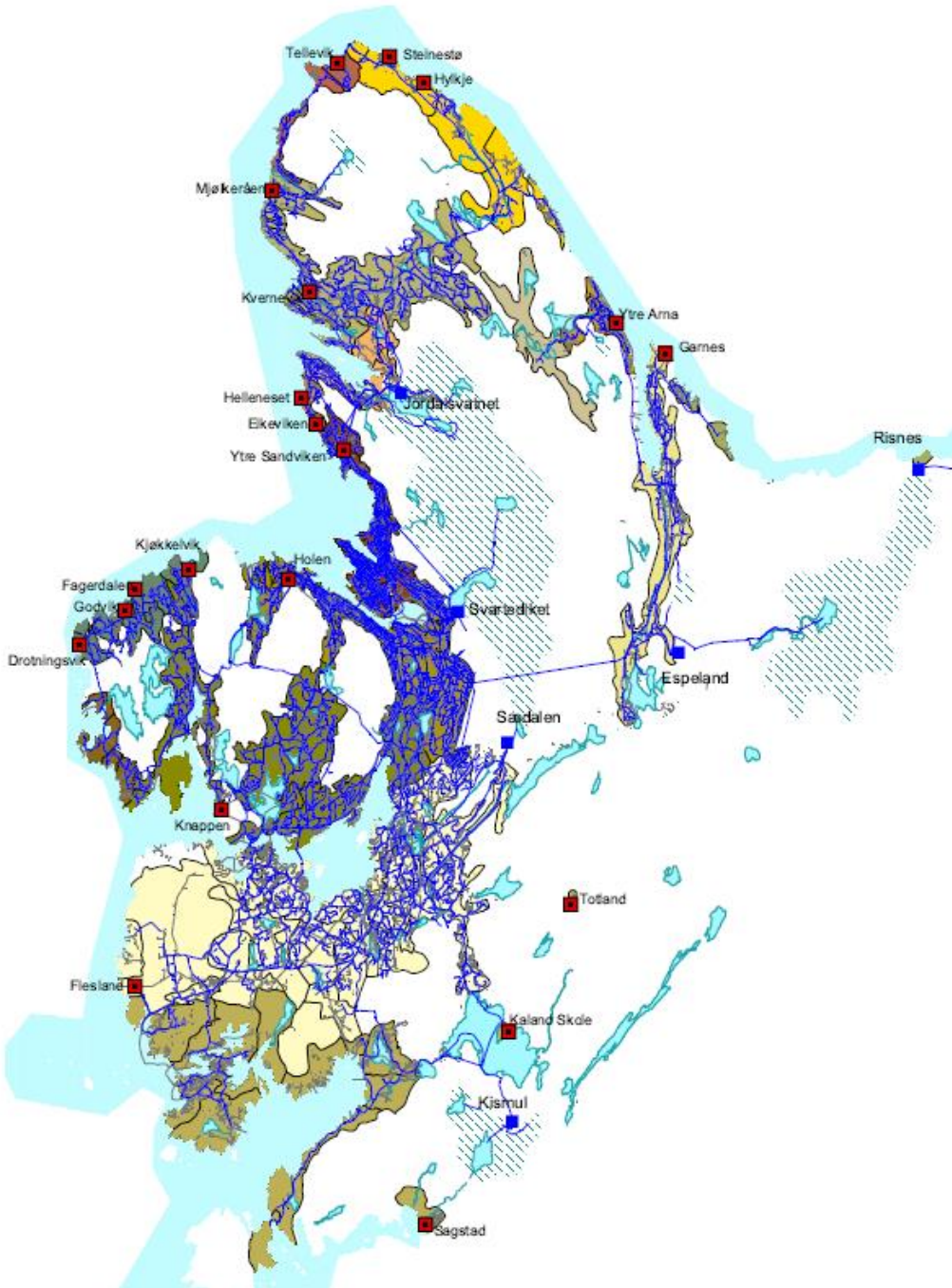
til en
kommune



Byutvidelsen i 1972

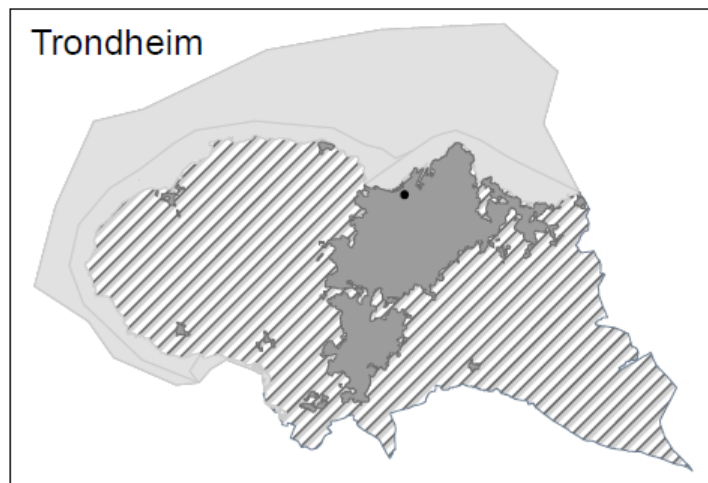
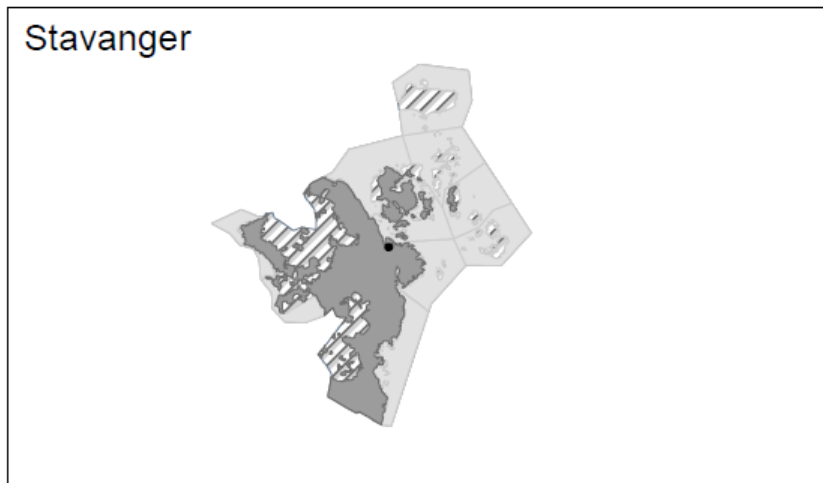
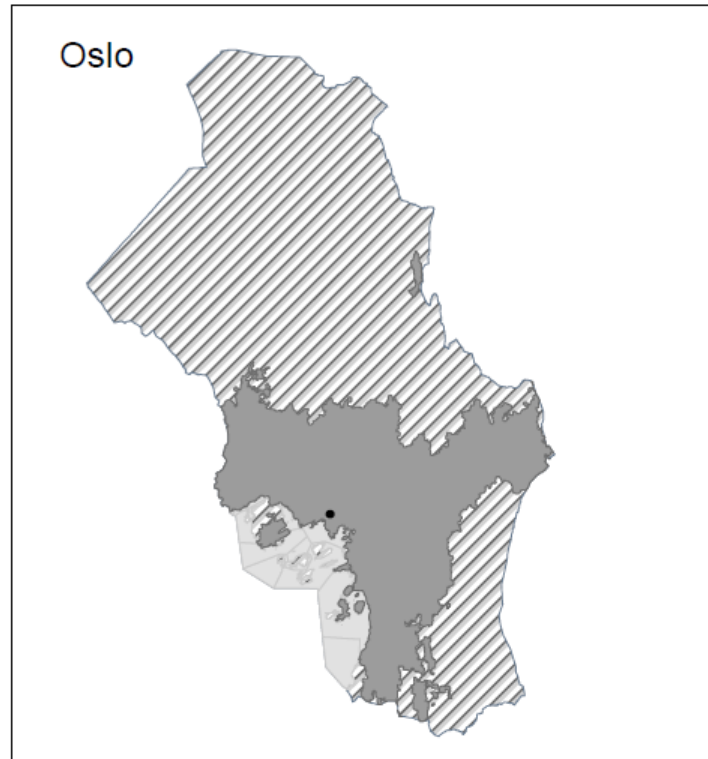
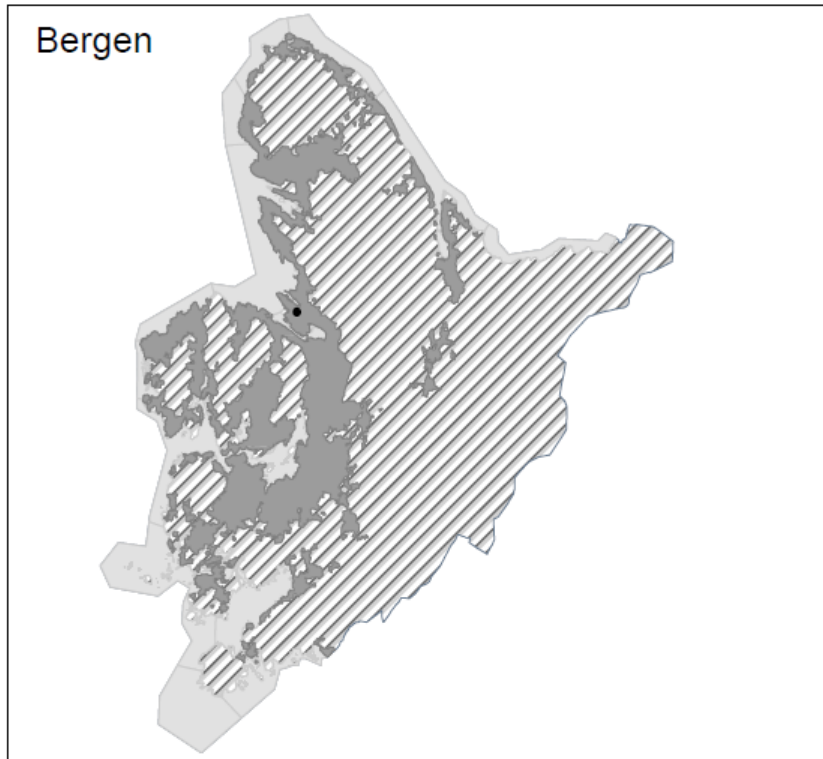
- Ved kommunesammenslåingen hadde
 - Bergen 111 925 innbyggere,
 - Arna 11 766,
 - Åsane 19 205,
 - Laksevåg 24 672, og
 - Fana 44 402 innbyggere.
 - Den nye storkommunen fikk 211 970 innbyggere, og et landareal på hele 445,13 km².
- I 1972 ble de fire omegnskommunene i sin helhet innlemmet i Bergen, og samtidig ble Bergen innlemmet i Hordaland fylke.

Bergens tettbebyggelser



Bergen er
mindre by med
flere
omkringliggende
tettbebyggelser

Tettstedsbebyggelse i noen bykommuner i Norge



Tettstedbebyggelse og utstrekning i Norges fire største bykommuner

Gjennomsnitt reiselengde til sentrum		
Bergen	Den blå steinen	7819 m
Oslo	Stortinget	5800 m
Stavanger	Sentral Stasjon	4061 m
Trondheim	Torget	5011 m

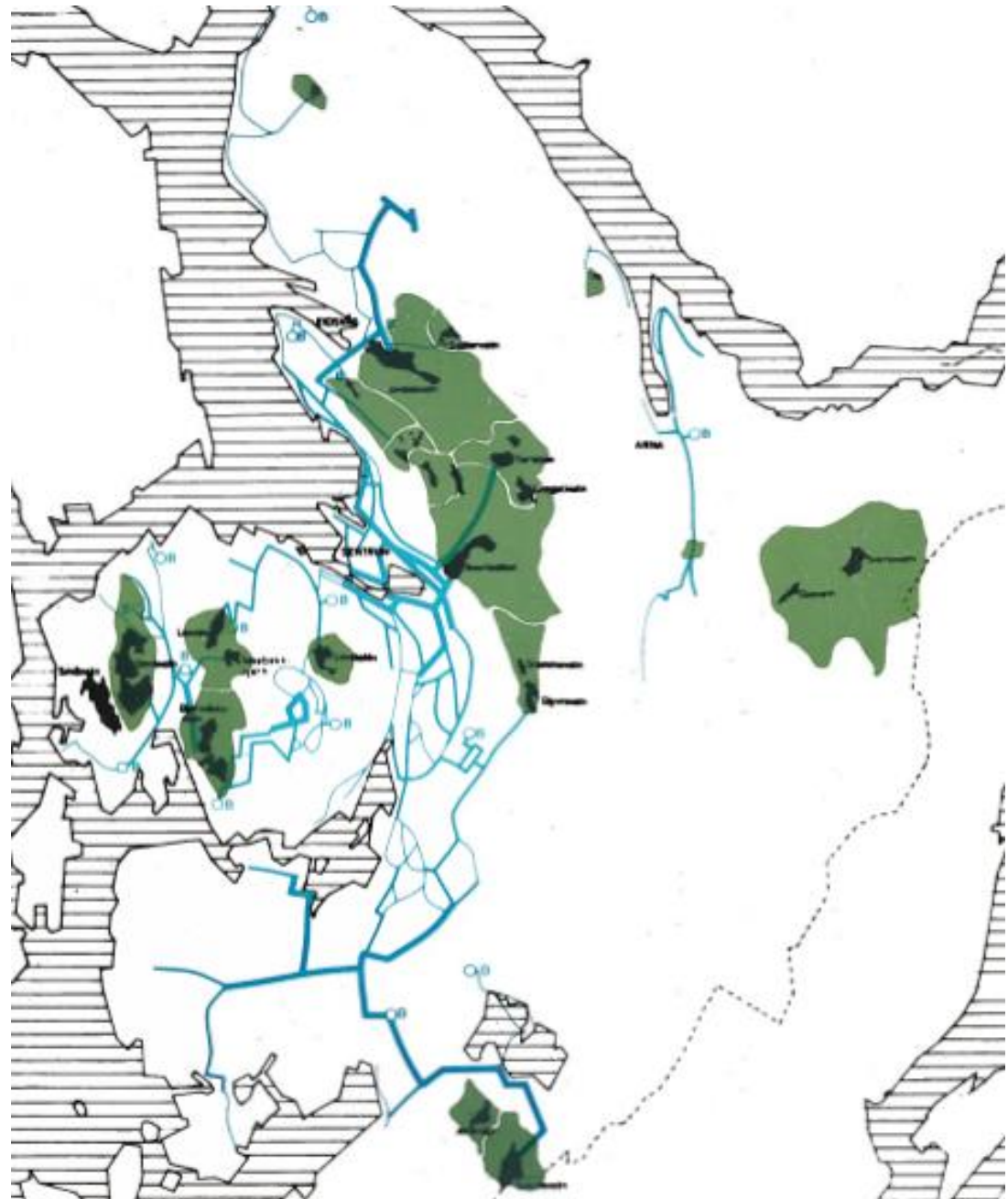
Innhold

- Sentrumpunkt
- Tettsted fra ssb 2012
- Havflate
- ▨ Kommunegrense

Vannforsyningen i 1975

Noen tekniske utfordringer

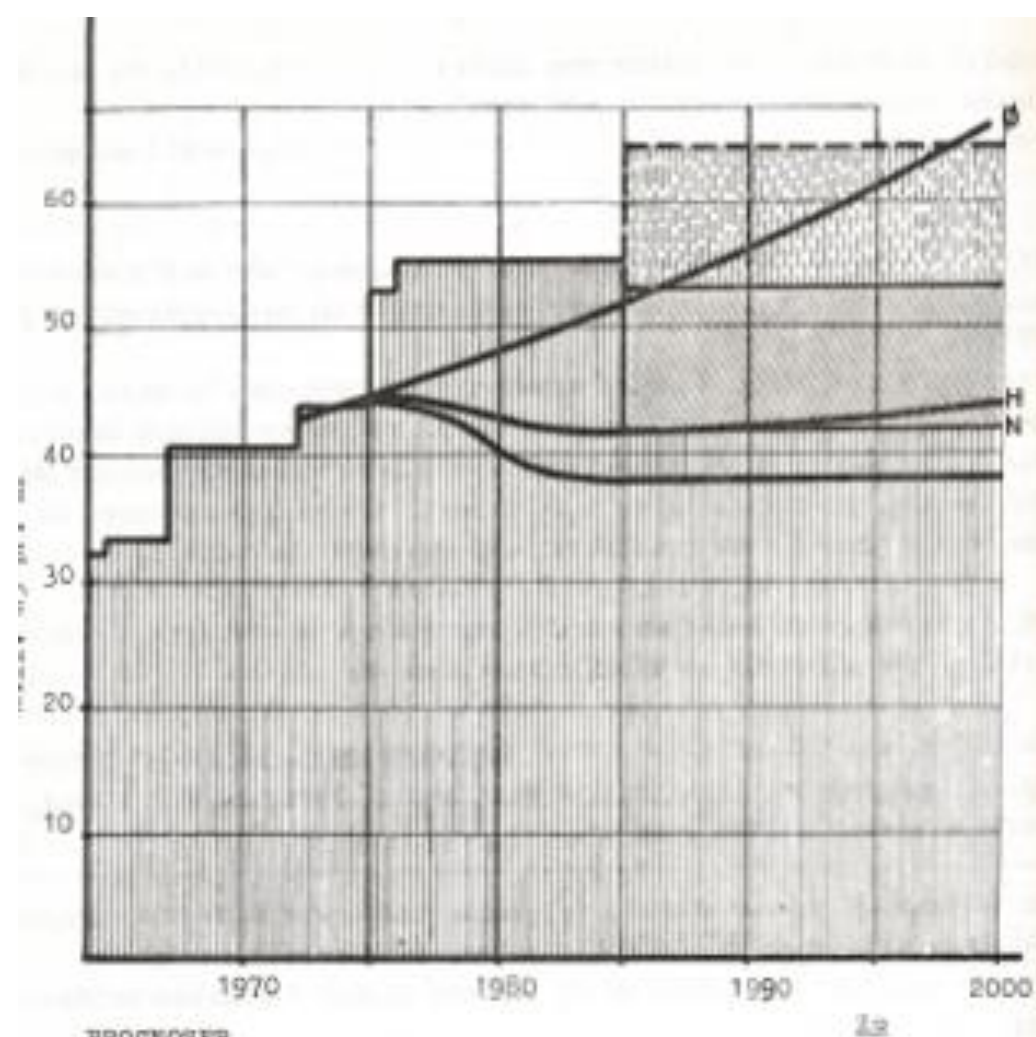
- **18 offentlige vannverk**
- **Mange små nedbørfelt nær bebyggelsen**
- **Manglende samkjøringsmuligheter mellom vannverkene**
- **Stedvise mengdeproblemer**
- **Ingen vannbehandling utenom desinfisering**
- **Ikke desinfisering overalt**
- **Varierende og dårlig vannkvalitet**



Prognose 1975

Vannforbruk Kildekapasitet




Den «flate» forbrukskurven ble lagt til grunn!



PROGNOSER.

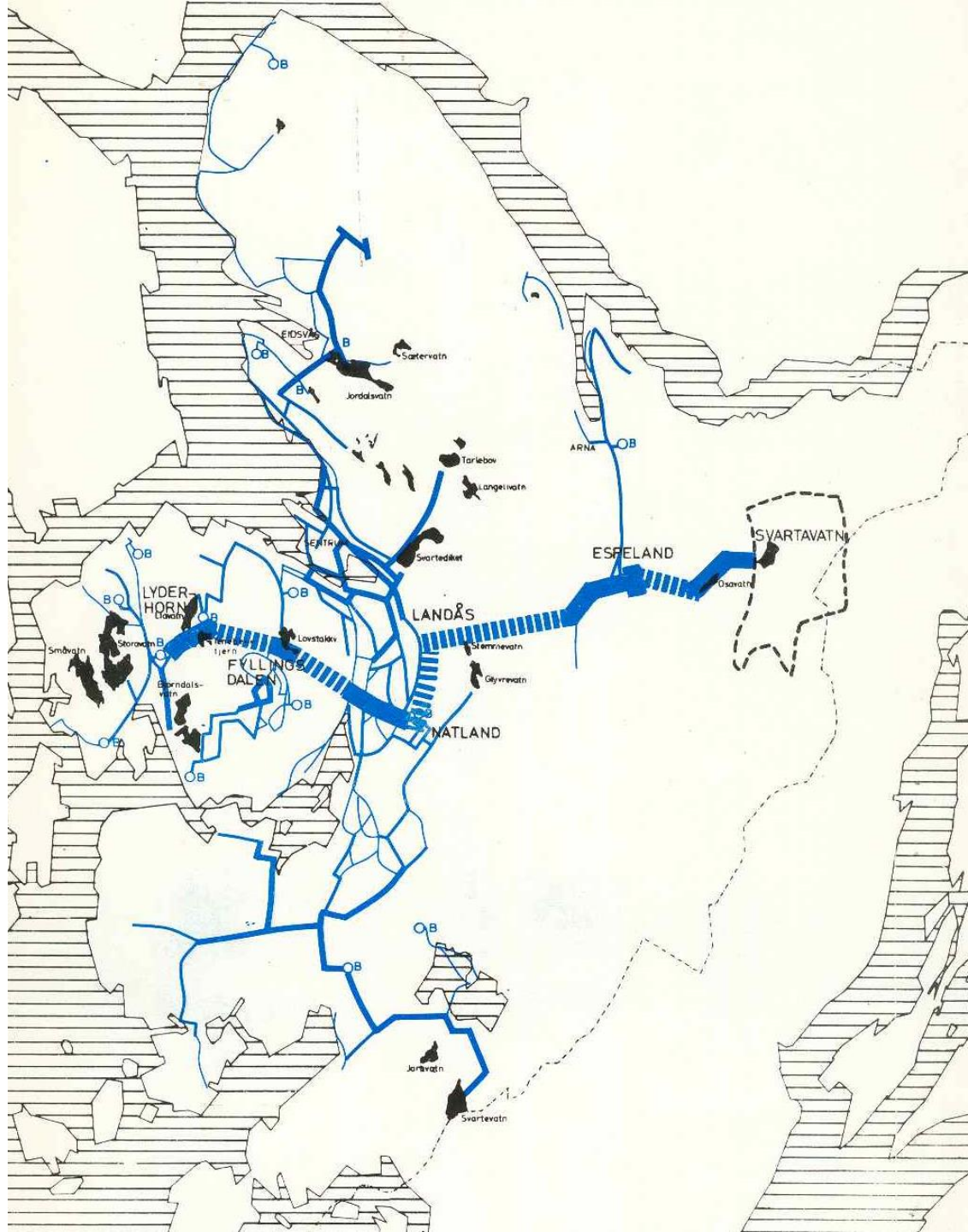
- Ø: Øvre forbruksgrense
- N: Nedre " "
- H: Handlingsprogrammet

KILDEKAPASITET, UGUNSTIGSTE KAPASITET.

-  Uthygget kildekapasitet.
-  1. byggetrinn, Nordre Gulfjellet.
-  Kilder i reserve.

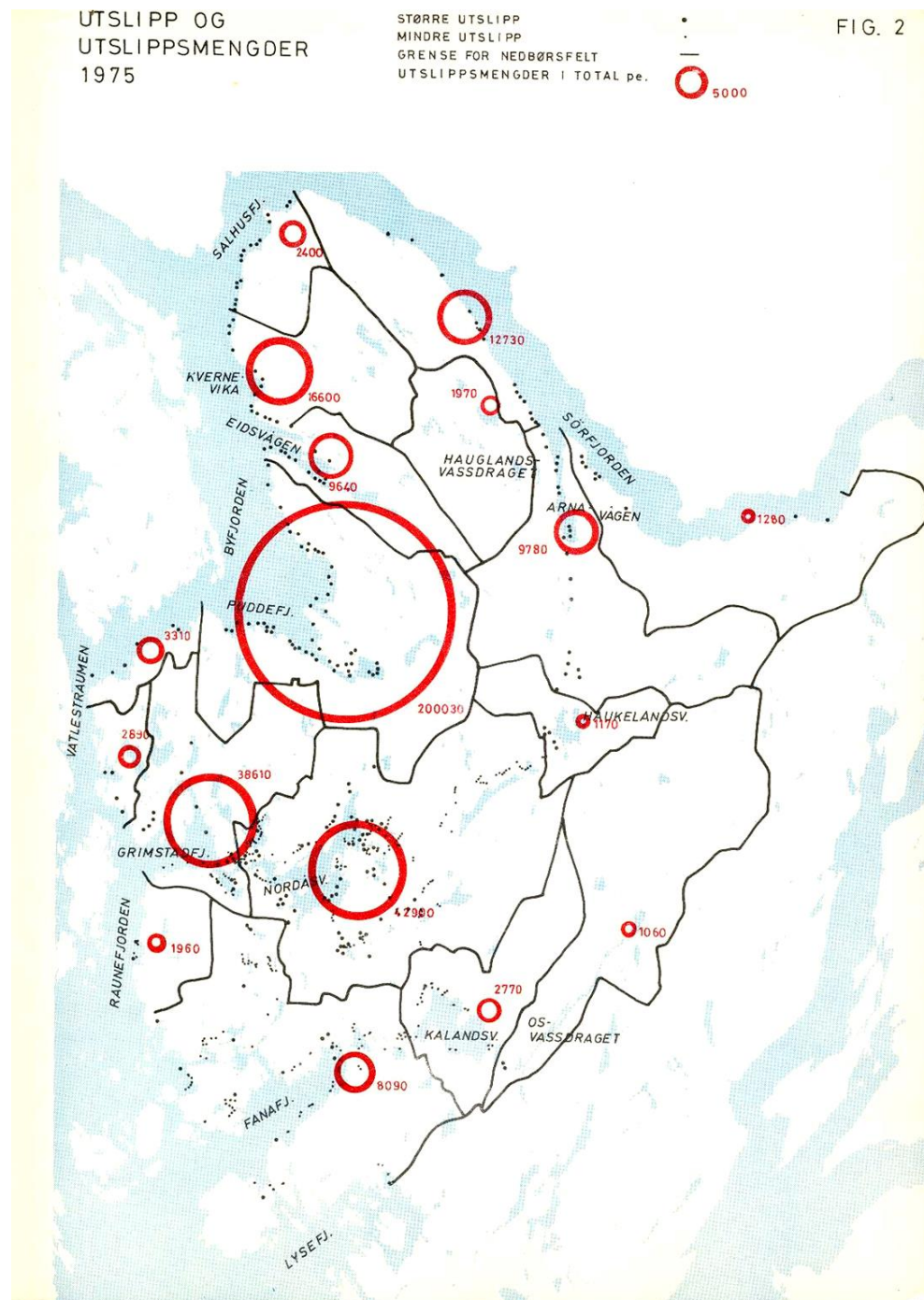
Vanntiltak 70-80 tallet

- Nytt vannverk fra Gullfjellet
- Vannverk ble knyttet sammen
- Nedlegging av eksisterende kilder
- Bedre vannkvalitet
- Bedre sikkerhet



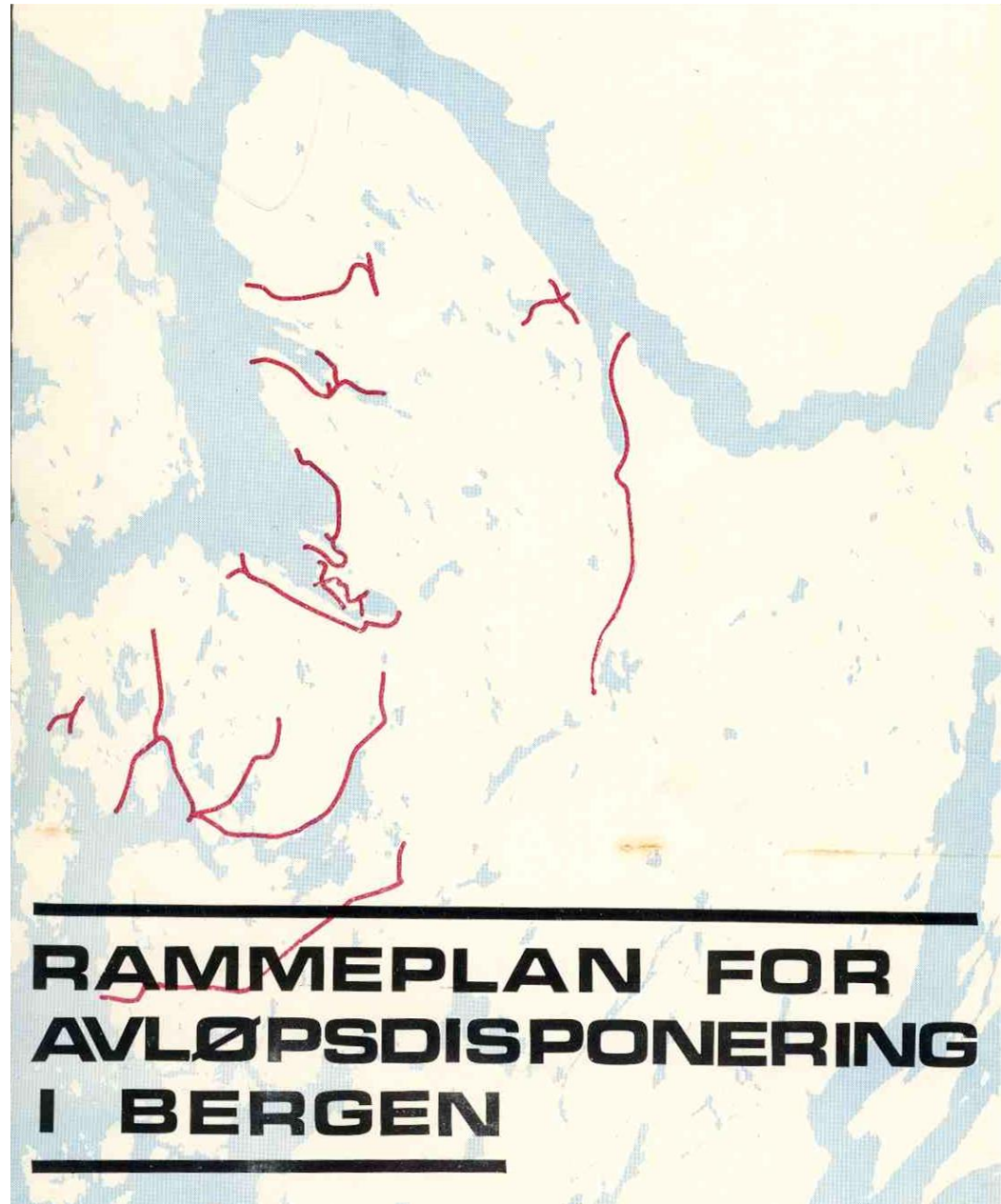
Avløpshåndtering 1975

- 250 utslipp med urensset avløpssvann, hvorav 50 stk i sentrumsområdet
- Ingen renseanlegg av noen størrelse
- 15-20.000 septiktanker
- Betydelige lokale forurensinger
- Nye utbyggingsområder krever nye løsninger
- Oppstartet resipientundersøkelse



Avløpstiltak på 70- og 80-tallet

- Satset i samsvar med plan og konsesjon
- Satset utenom sentrum
- Tilrettelegging for nye utbyggingsområder
- Bygget transportsystemer og renseanlegg



Om organisasjonen

- En organisasjon, Anleggsseksjonen ble dannet:
 - Administrasjon: Felles for alle avdelinger
 - Prosjektavdeling: VA og Veg. Litt delt/litt felles.
 - Driftsavdeling: VA og Veg. Litt delt/litt felles.
 - Anleggavdeling: felles
 - Maskin-/verkstedsavdeling: felles
- Fremdeles en del distriktsorganisering, innen Drift og Anlegg
- Det tok tid å bli en organisasjon
- Organisasjonen ble mer kompetent, spesialisert og profesjonell
- En del spesialisttjenester ble etablert
 - Lekkasjesøk, TV-undersøkelse, m.m.
- Denne organiseringen varte til slutten på 80-tallet

Om organisasjonen (fortsatt..)

- Denne organiseringen varte til slutten på 80-tallet
- Da oppsto:
 - VA-seksjonen
 - Veg-seksjonen
 - Seksjon for tekniske tjenester (Anlegg + Maskin/verksted)og
- Administrasjonen ble i hovedsak lagt inn i Kommunalavdelingen
- Flere varianter av bestiller-utfører modeller er utprøvd og avsluttet
- VA-virksomheten er nå delt (VA-etaten og Bergen Vann KF)
- Administrasjonen er nå «desentralisert» i stor grad
- All distriktsorganisering er borte
 - Unntatt Vannbehandlingsanlegg og Avløpsrensaneanlegg
- Anlegg + Maskin/verksted er privatisert
- Veg-seksjonen inngår nå i Bymiljøetaten

Om utviklingen etter 1972

- Anleggsutbyggingen etter 1972 var betinget av interne behov og/eller myndighetskrav.
- Og vi fikk en organisasjon som evnet å gjøre noe med det.
- Et spredt bomønster og dermed med mange anlegg, har muliggjort en trinnvis forbedring av våre tjenester.
- Dette har vært fordelaktig i særlig grad økonomisk, men også kvalitetsmessig og sikkerhetsmessig
- Stordriftsfordeler har bidratt til en mer effektiv og kompetent organisasjon, kundeservice ikke glemt
- Jeg er overbevist om at større VA-enheter bidrar til mer positive resultater

Kommunale vann- og kloakkgebyrer har hatt stor betydning

VA-virksomheten i Bergen var ikke fullfinansiert med gebyrer før utpå 80-tallet, vann først og avløp litt senere.

- VA måtte før fullfinansieringen konkurrere med andre kommunale sektorer om midlene.

Hvis vi i dag ikke hadde hatt gebyrloven i sin nåværende form, det vil si med «lovfestet egenfinansiering», hva ville da vært forskjellig?

- Større interkommunale organisasjoner?
- Lavere/høyere gebyrer?
- Bedre/dårligere kvalitet på drikkevann og fjordvann?

Også en erfaring: Et godt arbeidsmiljø i 45 år



En av mine første sjefer sa:

«Hvis dere ikke gleder dere litt å komme hit på jobb hver dag, bør dere kanskje finne et annet sted å jobbe.»

Takk for meg

